

Αντιλήψεις των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης για τις έννοιες της «Προσαρμογής» και της Εξέλιξης των οργανισμών και της διδασκαλίας τους στο Δημοτικό.

*Λουκία Πρίνου & Κρυσταλλία Χαλκιά
Π.Τ.Δ.Ε. Πανεπιστημίου Αθηνών*

Εδώ και χρόνια η διεθνής έρευνα έχει επισημάνει τις παρανοήσεις που έχουν μαθητές και σπουδαστές αναφορικά με την έννοια της «Προσαρμογής».

Ο Lucas (1971) επεσήμανε ότι η σύγχυση προκύπτει από τις διάφορες έννοιες που αποδίδονται στη λέξη «προσαρμογή». Πολλοί μαθητές και σπουδαστές χρησιμοποιούν τη λέξη «προσαρμόζομαι» στο καθημερινό της πλαίσιο και τότε η λέξη αναφέρεται στις μεταβολές της μορφής, λειτουργίας ή συμπεριφοράς των ατόμων, μέσω των δικών τους προσπαθειών. Η πλειοψηφία των μαθητών και σπουδαστών θεωρούσαν ότι οι οργανισμοί μπορούν βαθμιαία να προσαρμόζονται σε μια αλλαγή στο περιβάλλον εάν υπάρχει ανάγκη, και ως εκ τούτου να εξελίσσονται. (Deadman & Kelly 1978, Brumby 1979, Engel Clough & Wood-Robinson 1985). Οι ερμηνείες των μαθητών καλούνται λαμαρκιανές διότι υπονοούν ότι επίκτητα γνώρισματά μπορούν να κληρονομηθούν (Brumby 1979, Bishop & Anderson 1990, Jimenez-Alexandre 1996 κ.ά.) και «λειτουργούν ως φραγμός που μπλοκάρει την ουσιαστική μάθηση της εξελικτικής θεωρίας» (Brumby 1979, 1984).

Η εργασία αυτή διερεύνησε αντιλήψεις που έχουν για την έννοια της «Προσαρμογής» εκπαιδευτικοί της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης της χώρας μας. Με βάση το ισχύον Αναλυτικό Πρόγραμμα του μαθήματος Φυσικές Επιστήμες της Ε΄ Δημοτικού, οι εκπαιδευτικοί καλούνται να διδάξουν την ενότητα «Προσαρμογή των ζώων στο περιβάλλον τους» και σύμφωνα με το βιβλίο για τον δάσκαλο, καλούνται να «εισάγουν την έννοια προσαρμογή... και να την εξηγήσουν στους μαθητές».

Επίσης η έρευνα αυτή επεχείρησε να απαντήσει και σε ερωτήματα που αφορούν σε αντιλήψεις των εκπαιδευτικών για την θεωρία της εξέλιξης των οργανισμών και τη διδασκαλία σχετικών εννοιών στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

Το εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε ήταν ένα ερωτηματολόγιο από ανοικτές και κλειστές ερωτήσεις.

Στην έρευνα συμμετείχαν 153 εκπαιδευτικοί της Πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης της χώρας μας.

Από τα αποτελέσματα ενδεικτικά αναφέρουμε ότι : διαπιστώθηκε ότι η πλειοψηφία των εκπαιδευτικών που πήραν μέρος στην έρευνα διατηρεί για την «Προσαρμογή» αντιλήψεις παρόμοιες με αυτές που η βιβλιογραφία έχει καταγράψει για τους μαθητές και τους σπουδαστές. Αποδίδει στην έννοια το νόημα με το οποίο χρησιμοποιείται η λέξη στην καθημερινή ζωή, απαντά στις ερωτήσεις που αφορούν στην «προσαρμογή των ζώων» με ανθρωποκεντρικό τρόπο, ενώ ένα πολύ μικρό ποσοστό δείχνει να έχει αντιληφθεί την επιστημονική άποψη.